

OZVĚNY SMIDARSKA

ČERVEN 1994 9
CENA 4,- Kč

Z obsahu čísla: 120 let SDH Smidary X Ze školních lavic X
Ze Smidar a okolí - seriál F. Vaníčka X Historické
okénko X Problémy s dědictvím X Matrika X Křižovka

SLOVO STAROSTY

V minulých dnech se uskutečnilo jednání Obecního úřadu ve Smidarech s podnikem Východočeské plynárny a.s. Hradec Králové ve věci plynofikace Smidar. Byl učiněn základní krok a nastíněn časový výhled samotné realizace. Práce a finanční prostředky na uskutečnění plynofikace budou soustředěny od Východočeských plynáren, závodů Tiba a.s., Triola a.s. a Obecního úřadu Smidary. Předpoklad zahájení výstavby po zajištění projektových prací je květen 1996 s dokončením 3/4 96.

Je samozřejmé, že vše bude záležet na finančních prostředcích; dle vývoje situace bude veřejnost včas informována.

Stručná charakteristika postupu prací a finančních nákladů:

- 1/ Přívod vysokotlaku plynu od L.Hory do Smidar 3km x 800,- Kč = 2 400 000,- Kč
- 2/ Vybudování vysokotlaké regulační stanice ve Smidarech = 1 500 000,- Kč
- 3/ Provedení hlavních rozvodů 1000,- Kč x 2,5 km = 2 500 000,- Kč
- 4/ Přípojka na stavby- objekty 5 000,- x 300 obj. = 1 500 000,- Kč

REKAPITULACE:

1/ Přívod	2 400 000,- Kč
2/ Regul.stanice....	1 500 000,- Kč
3/ Rozvody.....	2 500 000,- Kč
4/ Přípojky.....	1 500 000,- Kč

7 900 000,- Kč

Předpoklad finančních nákladů na plynofikaci rodinného domku je 40 000,- - 50 000,- Kč.

Jan Šefara
starosta

Dne 4.6.1994 oslavil Sbor dobrovolných hasičů naší obce významné výročí 120 let svého založení. Vlastním oslavám předcházely dlouhodobé přípravy.

Ještě v 6.00 hod. se zdálo, že vše zhatí nepřízeň počasí, avšak v 7.00, kdy byl stanoven sraz účastníků oslav, došlo k obrátu. V 7.30 vyšel slavnostní průvod obcí za doprovodu hudby. V 8.00 byla slavnostně zahájena na sportovním hřišti ve škole, které provedli starosta obce p. Šefara a starosta SDH p. Hlásek.

Delavky probíhaly v soutěžích požárního sportu: 100 m překážek a v požárním útoku. Přítomno bylo celkem 10 družstev mužů a 2 družstva žen:

Smidary	= muži, ženy
Chočelice	= muži
L. Hora	= muži
Šaplava	= muži
Ohnišřany 2x	= muži, ženy
Stoupno	= muži
Chlumec	= muži
Skřivany	= muži
Vinary	= muži

Pohár vítězství v celkovém pořadí si odvezlo v kategorii mužů družstvo Chlumec n/C a v ženách družstvo Ohnišřany.

Celkové pořadí v kategorii mužů bylo následující:

- 1/ Chlumec n/C
- 2/ Skřivany
- 3/ Ohnišřany
- 4/ Smidary
- 5/ Stoupno
- 6/ Vinary
- 7/ Ohnišřany II
- 8/ Chočelice
- 9/ Šaplava
- 10/ Loučná Hora

V kategorii žen bylo umístění následující:

- 1/ Ohnišřany
- 2/ Smidary

V soutěži 100m překážek muži:

- 1/ Chlumec n/C
- 2/ Skřivany
- 3/ Vinary

V soutěži 100m překážek ženy:

- 1/ Smidary - Frýdová
- 2/ Smidary - Pokrupová
- 3/ Smidary - Albrechtová

Dalším hodnocením bylo umístění v okrese Smidary - muži:

- 1/ Ohnišřany I.
- 2/ Smidary
- 3/ Ohnišřany II.
- 4/ Chočelice
- 5/ Šaplava
- 6/ Loučná Hora

ženy: 1/ Ohniščany
2/ Smidary

V soutěži jednotlivců okresu bylo pořadí následující:

muži - 1/ Smidary - Šnajdr Jiří
2/ Ohniščany
3/ Loučná Hora - Pour M.
ženy - 1/ Frýdová J.
2/ Pokrupová A.
3/ Albrechtová M.

Všem účastníkům soutěže i všem, kteří se na zdárném průběhu oslav 120. výročí podíleli, patří srdečný dík za obětavou práci. Především však patří dík těm, kteří tento sbor před 120 lety zakládali.

SDH Smidary touto cestou děkuje Obecnímu úřadu ve Smidarech, závodům TTBA, TRDIA, ZD SMIDARY, ZD vlastníků, truhlářství LEMBERK v Novém Bydžově, ZŠ Smidary a pivovaru Nová Paka za pomoc při zajištění celé akce.

Dne 11.6.94 se zúčastnilo družstvo žen okresní soutěže, která se konala v Hradci Králové. Soutěžilo se o pohár přednosty okresního úřadu. Zahajovalo se během 100m překážek, kde naše ženy obsadily první čtyři místa v tomto pořadí:

1/ Albrechtová Michaela
2/ Gorelová Petra
3/ Pokrupová Alena
4/ Frýdová Jana

Další disciplínou byla štafeta 4x100m překážek, ve které naše štafeta ve složení Albrechtová, Gorelová, Pokrupová a Frýdová získala opět první místo v okrese časem 79,76 sekund.

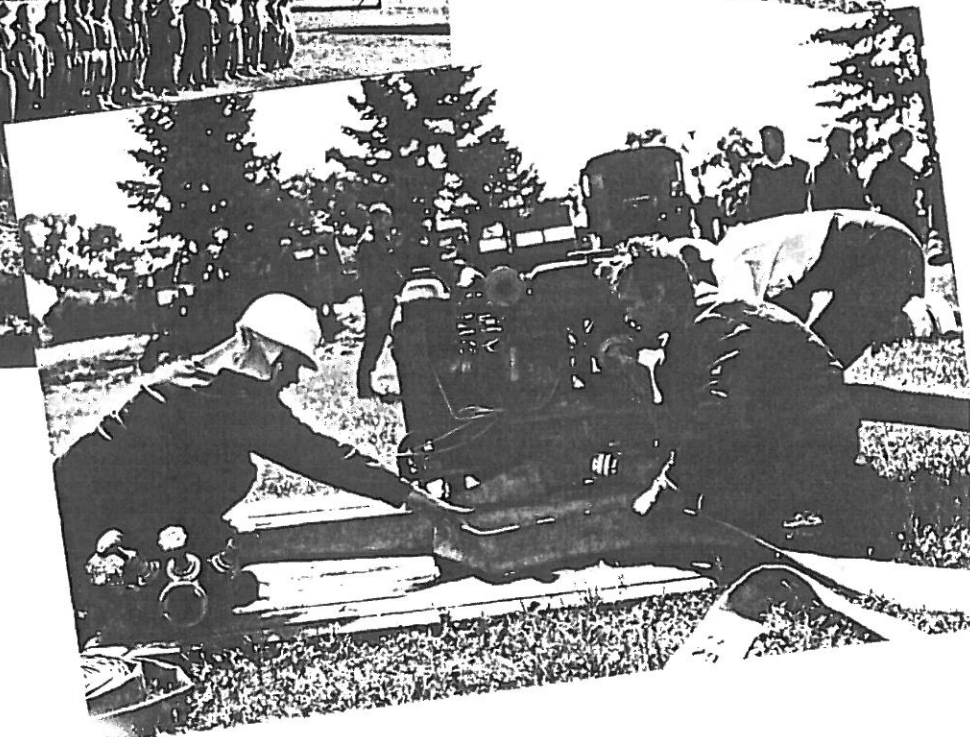
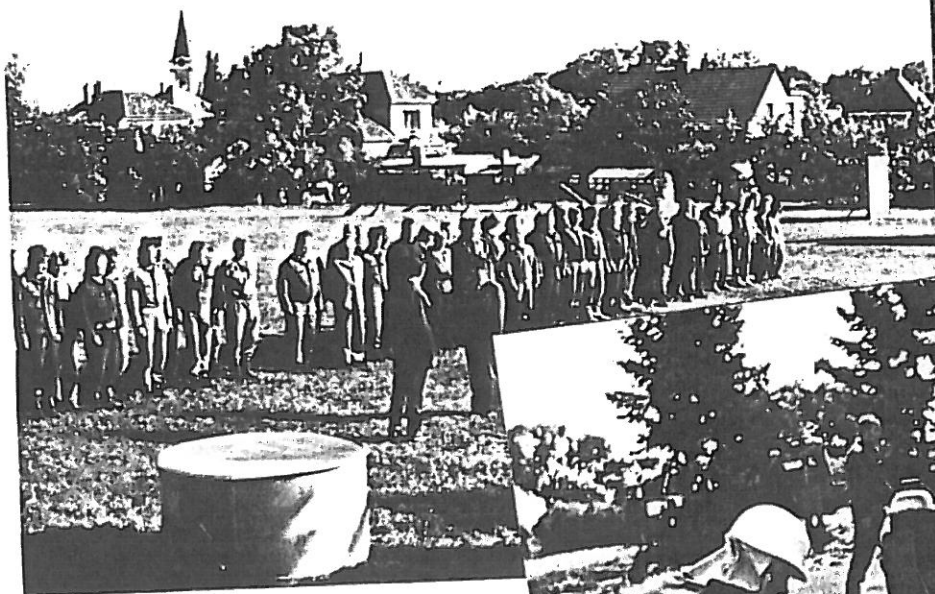
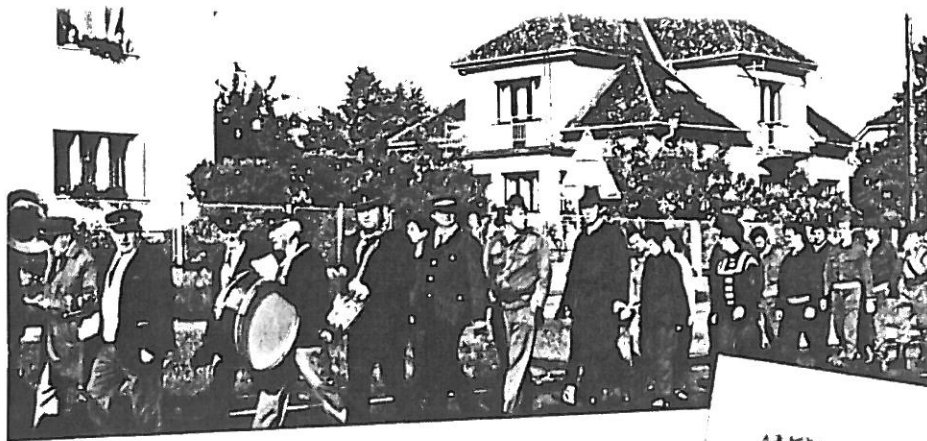
Poslední disciplínou soutěže byl požární útok, a v ní nastupovaly naše ženy jako první v pořadí s náskokem cca 30 sekund před ostatními družstvy. Technická závada způsobená na sacím vedení však naše družstvo značně zdeprimovala a vyvedla z rytmu. V celkovém účtování však naše ženy získaly druhé místo v okrese Hradec Králové. Vzhledem k věkově nízké a vyrovnané hranici družstva lze uvažovat o možnosti větších úspěchů. Všem aktérům této soutěže ve složení: Frýdová J., Albrechtová M., Blažková J., Gorelová P., Hájková S., Pokrupová A., Vosáhlová J., jakož i vzorným pomocníkům P. Vláškoví a J. Šnajdrovi je nutno poděkovat za dobrou reprezentaci naší obce.

Sbor dobrovolných hasičů Smidary při této příležitosti předal zástupci okresního úřadu vlaječku 120. výročí založení našeho sboru.

Toto výročí bylo zástupcem OÚ HK komentováno s údivem a zároveň i s poděkováním za odvedenou práci a výkony v samotné soutěži.

Sbor dále touto cestou blahopřeje svému členu B.ČÍŽKOVÍ k významnému výročí, k 80. narozeninám, a do dalších let života mu přeje mnoho zdraví a elánu.

V. Hlásek
starosta SDH

Úspěchy žáků základní školy v pěveckých soutěžích

Koncem dubna se konala v Novém Bydžově pěvecká soutěž, které se zúčastnili žáci obou novobydžovských škol, žáci ze Štěpánova a z naší školy. Soutěžilo se ve čtyřech věkových kategoriích. Naši školu reprezentovalo šest žáků, z nichž pět se umístilo na "medailových" místech. Druhou kategorii vyhrála Věruška Žampová z Křičova a 3. místo obsadila Petra Vojtěchová. Ve 3. kategorii získala druhé místo Barborka Štěrbová. Zcela suverénně si vedly dívky ve 4. kategorii, ve které byly vyhlášeny dvě vítězky – obě z naší školy – Zdena Píchevová a Tereza Králíčková. 1. druhé místo patřilo naší žákyni Monice Vodákové.

Ve čtvrtek 19. května se konalo okresní finále Zlatého slavíka v Hradci Králové, ve kterém smidarskou školu reprezentovaly Barbora Štěrbová, Zdena Píchevová a Tereza Králíčková. Ve velmi silné konkurenci 150 zpěváků všechny tři uspěly velmi dobře a postoupily ve svých kategoriích do užšího finále mezi deset nejlepších zpěváků. Zde byly jejich soupeři většinou chlapečci a dívky, kteří několik let zpívají v předních dětských pěveckých sborech v Hradci Králové, které již dlouho patří k nejlepším v republice a které naši republika také několikrát reprezentovaly v zahraničí. Soubor Boni pueri byl dokonce několikrát i v USA. A protože Zdena Píchevová v této konkurenci získala krásné 3. místo, lze to považovat za úspěch naší školy zcela mimořádný, nepochybně největší v desetileté historii této soutěže.

Jana Rejthárková
učitelka

PHDr. František Vaníček

ZE SMIDAR A OKOLÍ

Všem, kdo mají rádi Smidary

*Zahradu obtékala Cidlina, v níž jsme se
koupávali. Řeka tu plyne pomalu
a brzy se prohřívá při průtoku širými
lukami nad Smidary.....*

Už v úvodu naší knížky ZE SMIDAR A OKOLÍ jsme si řekli, pamatujete, že budeme využívat rozmanitých forem ztvárnění našich námětů, abychom se vyhnuli určité monotónnosti při vyprávění, a zvýšili tak atraktivnost textů pro čtenáře.

Poutavou a velmi živou formou dnešní kapitoly, z ke které sáhneme ještě častěji, je interview.

Naše rozhovory budou však poněkud zvláštního charakteru. Budou vycházet nejen z přímého osobního styku, ale také z korespondence, z vlastní empirie a vzpomínek, z jakéhosi, dá-li se to tak říci, "dotahování" myšlenek, eventuálně i z různých publikací, dokonce respondent už ani nemusí být mezi námi apod. V žádném případě nejde o texty autorizované, předem dotazovanou osobou schválené. Proto jsme tento zvláštní rozhovor nazvali neskutečný, zdánlivý, vymyšlený, i m a g i n á r n í.

Prvním naším imaginárním smidarským interview je rozmluva s pražským lékařem MUDr. M I L O S L A V E M B R E J C H O U, který prožíval své dětství i rané mládí na prázdninových pohytech ve Smidarech. V jeho vzpomínkách ožijí Smidary koncem třicátých a počátkem čtyřicátých let.

Hlížejte Vás, že se dovíte mnoho zajímavého a hezkého o našem městě.

Mohl byste nám říci, pane doktore, jak to, že Vy, rozený Pražák, z Královských Vinohrad, tak dobře znáte malé provinciální městečko Smidary, které je tolik kilometrů vzdálené od Prahy?

Já vím, že jste jezdil do rodiny Zejdlových na náměstí. Mohl byste nám vysvětlit Váš vztah k nim a vyprávět nám podrobněji o této starousedlické vážené smidarské rodině?

Do Smidar začali jezdit členové naší rodiny záhy po první světové válce – je tomu nyní tedy přes sedmdesát let. Sestra mé matky se vdala v roce 1920 za ovdovělého tesařského mistra Josefa Zejdlu, který měl na západní straně náměstí blíže jeho horního konce pěkný dům, tesařství s parní pilou a obchod s uhlím a stavebninami. Vyvdala přitom i čtyři děti, tři dcery a jednoho syna.

Strýc Zejdl i moje teta byli lidé pevného vyzrálého charakteru, pilní a vlastenečtí. Strýc byl dlouholetým starostou místní tělovýchovné jednoty SOKOL a ještě ve věku, kdy mu bylo přes sedmdesát let, se zúčastnil v sokolském státním voji průvodu X. všesokolského sletu v Praze v roce 1938.

Pamatuji si ho jako málomluvného, vážného, až podmařeného muže, který se jen vzácně usmál. Teta byla samozřejmě, jako ženy vůbec, méně uzavřená, vlídněji v řeči, dovedla si i prozpěvovat, zato její dohled na nás děti, zvláště dčevčata, byl

přísný, bez jakýchkoliv trestů, jen silou své osobnosti, docílovala kázně, která se mi zdá dnes až neskutečná. Museli jsme dodržovat určenou dobu návratu, včasné zasednout ke stolu k obědu a zejména k večeři. Trošku nás to hnědlo, ale jinak jsme si užívali sladké doby prázdnin v plné volnosti. K jídlům jsme ostatně zasedali s velkou ochotou, protože teta byla kuchařka nad jiné znamenitá.

Zejdlovův dům ve Smidarech byl velmi pohostinný, vřelí byli v době prosperity stejně jako za hospodářské krize nejen členové široké rodiny, ale mládež si směla často přivést na návštěvu i své přátele. A to pak nestačil jeden jídelní stůl, ba ani jedna místnost. Na noc bylo obloženo všechno, co se dalo.

Nezdá se Vám, pane doktore, že ličíte, jaké to bylo u Zejdlovů, přeciž idylicky?

Ale kdepak, vůbec ne. Pro malého chlapce a pak mladíka to bylo ještě mnohem krásnější. Těžko se dá slovy vyjádřit, čím byl pro pražského kluka prostor Zejdlovů pily. Když byla přes den v provozu, mohl jsem se ochomýtat kolem tesařů, sem tam jim něco podat, točit brusem, dívat se, jak se sestavují pily do rámu katru, když bylo ošklivo a zima, zalezl jsem do kotelný, kde bylo teplo, a povídal si se strojníkem. Všichni zaměstnanci, muži i mladí učedníci, nikdy se mnou neztráceli lrpělivost, to jen strýc občas ludroval, že zdržují.

Zejdlova pila, to byl bezpečný vesmír nádherně provoněný dřevem. Když skončila práce a dělníci odešli, stala se naším domovem, kde jsme tráвили mnoho krásných večerů, mohli jsme být dále venku mimo dům, sedávali jsme na kládách, které byly vysoko nakupeny v zadní části pily, povíдали si o všem možném, chodili jsme tam se sestřenkou Janou a sousedovic Mařenkou a často i s děvkou, která byla zaměstnána u tety jako pomocnice v domácnosti, dívali jsme se do zapadajícího slunce, večerem znělo klekání, z dálky byl slyšet rytmus kol lokálního vláčku "veselačky", jedoucí přes luka, všude klid a mír, vůně z okolních zahrad a pocit blaženosti z pouhého bytí. Dětem stačí kolikrát i docela málo, aby se dovedly radovat. Někdy jsme přes dvoukolovou káru přehodili trámek a houkali se, kdo byl pravo neboře, byl šťastnější, protože se mohl dívat na obiláčky na červenačím nebo vfe zblízka a na kračoučskou chofli ho prochlil báječný pocit naprosté bezstarostnosti. Po hromadě odřezků z prken jsme se snadno dostávali na střechu haly pily – tam to bylo zvlášť povznášející. Vzpomenu si na to vždycky, když vidím pražské děti, jak polichovají a sněmují na střeších garáží uvnitř bloku, a myslím na to, že na střeše smidarské pily to bývalo mnohem, mnohem krásnější – byla to tenkrát pohoda bez konce.

A jak to, pane doktore, pokračovalo? Zůstal jste uzavřen v Zejdlově království, které se pro Vás stalo "splendid isolation", nádhernou odhroučenou samotou, nebo jste pronikl i do okolního světa Smidar?

To víte, že jsem začal Smidary poznávat dál a hlouběji. Součástí to, kromě jiného, i do určité míry s délkou mého pobytu. Nejdříve jsem jezdil do Smidar jen na pár dní s matkou, ale později už sám a na celé prázdniny, v létě, na velikonoce,

na pololetky koncem ledna či na "uhelné" prázdniny za války. Jak jsem rostl, rozšiřoval se i můj smidarský obzor.

Nejdříve a nejlépe jsem poznal domácnost Prokůpkovy rodiny, sousedů na jih od Zejdů, a to jednak pro dětské kamarádství s jejich dcerou Mařenkou, jednak proto, že okna jejich kuchyně a pekárny vedla na náš dvůr a v létě byla téměř stále otevřena.

Je-li vůně čerstvě nařezaného dřeva pro mne symbolem Zejdovy pily, je vůně čerstvě pečeného chleba spjata s Prokůpkovic pekárnou.

Tady jsem směl dlouhé chvíle přihlížet dalšímu zajímavému pracovnímu procesu, při kterém vznikal voňavý, hnědočervený chřupavý chléb. Vydržel jsem se dívat, jak se připravuje těsto ve velké dřívě, jak při jeho kynutí puká moučný poprašek, jak se na vále hněle, na váze přesně rozvažuje, jak se "modelují" bochníky na ošalkách a po dokynutí sázejí do vytopené pece. Býval jsem neúnavným divákem všech těch kouzelnických úkonů pana mistra, zvláště mě udivovala hbitost rukou při pletení housek, které musely být každé ráno čerstvé, lákavé vzhledem i chutí, slané či makové. Pekly se zde také znamenité šátečky s bořkomandlovým tvarohem, jež bývaly během jedné až dvou hodin vyprodány.

Pan Rudolf Prokůpek, majitel pekárny a obchodu, mohutný člověk s náramnou silou v pažích, býval praporečkem smidarského SOKOLA. Povahy byl veselý, rád si propěvoval, popovídal, ale dovedl se i rychle rozlobit, v rodině i u dětí mívával velký respekt.

Když jsme povyrostli, brávil nás na své obchodní cesty, které podnikal dvakrát týdně. Jezdával v lehkém povozu s koněm a rozvážel ten báječný chléb, ještě teplý a vonící, který mu ve vesničkách hospodyně cestou rozebraly. V Hořicích jsme se občerstvili a pak jsme se vrátili domů. Pro nás děti to býval dobrodružný výlet, často jsme přijížděli domů skoro za tmy.

Hesky se to poslouchá, přímo se mi zdá, že jsem zase kluk a sedím s vámi v prázdné korbě Prokůpkovic vozu, na kozlíku klímá unavený pan mistr, není divu, vždyť musel vstávat k druhé hodině ranní, ale kůň, protože zná dobře cestu domů, nás bezpečně přivádí do našeho městečka, na které se snáší již soumrak.

Druhá domácnost, kde jsem byl častým hostem, byli Drbálkovi. Bydleli několik domů pod kostelem na pravé straně ulice, nad hostincem pana Mrákoty a téměř naproti strojírně jeho bratra. Byli se Zejdovými spřízněni, JUDr. Jan Drbálek se oženil s Miladou Zejdovou a jejich dcerka Jana byla vedle Mařenky Prokůpkové kamarádkou mého dětství. Dům, kde Drbálkovi bydleli, byl někdejšími působištěm významného smidarského lékaře Dr. Tomáše, jehož vdovou si pamatuji jako velmi starou dámu. Žila zde také dcera paní Drbálkové, neprovdaná slečna Mařenka.

Pro nás děti měla hlavní půvab rozlehlá zahrada, kde rostlo mnoho ovocných stromů se spoustou lahodných plodů, třebaže, zrajeť právě na počátku července, rané hrušky, jablka a blumy. Zahradu obtékala Cidlina, v níž jsme se koupávali. Řeka tu plyne pomalu a brzy se prohřívá při průtoku širými lukami nad Smidary, tenkrát byla plná ryb a raků, rybařili jsme, lábořili, vařili si v kotlíku nad ohněm, honili se mezi stromy a hráli si, posedávali a spali ve stanu. Drbálkovic zahrada – to byl další kousek našeho prázdninového ráje.

Drbálkova rodina byla stejně jako Zejdova početná. Mohl byste nás seznámit s některými členy?

Na sobotu a neděli přijížděli často bratři slečny Drbálkové, JUDr. Jan Drbálek, Janův otec, jeho bratr František, v rodině zvaný Fre, berní úředník, a nejmladší Zdeněk, poštovní úředník.

Rád vzpomínám na Janina otce. Miloval přírodu, byl to vášnivý houbař a znal kdejakou květinu. Bral Janu i mě s sebou do lesa, cesta bývala dlouhá, jak do Chotčlic, tak do lesa loučenského, šlo se po silnici, pak pěšinami v lukách, v plném slunci, zpočátku jsem býval utmáčen, až teprve později jsem si uvědomoval požitek z těchto pěších cest smidarskou přírodou. Doktor Drbálek znal chotčlický les velmi dobře, a tak jsme mívali zaručené úlovky a přinášeli plné košíčky hříbků, kozáků, křemečáků, poddoubníků a lišek.

Pravidelně se domů na neděli vracel Zdeněk Drbálek, od mládí do posledních dnů svého života velký cestovatel po českých krajích. Ze všech sourozenců se dožil nejvyššího věku, zemřel náhle na jaře 1992, stár 87 let. Přečetl jsem si hezkou vzpomínku na něho v OZVĚNÁCH SMIDARSKA a bylo mi smutno, protože zmizel další spojujací článěk s mým dětstvím.

Já o vás, pane doktore, vím, že jste tady měl dost přátel. Mohl byste nám říci, jak jste se s nimi blíže seznámil – a některé z nich jmenovat?

V dobách útlé mladosti jsem měl vlastně v dětských hrách jen dvě společníce, moji sestřenku Janu a sousedovic Mařenku. V koutku duše mě to trápilo, chyběla mi také klukovská parta. A proto jsem měl velkou radost, když jsem se sblížil s několika smidarskými chlapeči při sáňkování v malé strži za městem směrem na Chotčlice. Bylo z toho hezké kamarádství, jehož pohodu jsem dodnes nezapomněl. A prostřednictvím těch chlapečů a děvčat jsem poznával další smidarské rodiny a Zejdlova pílu, Prokůpkovic pekařství a Drbálkova zahrada přestaly být výhradním místem našich her.

Většina mých kamarádů bydlela na náměstí. To byla tehdy obchodní, dopravní a společenská tepna města. V hezkém podvečeru, až do tmy bývalo na náměstí korzo, od kostela k parku a zpátky obcházel skupinky chlapečů a děvčat v družné zábavě, smíchu a škádlení. V neděli dopoledne jsme tu zdravili notáble města, kteří se procházeli nebo šli do kostela či hostince. Nejvíce mi utkvěla v mysli "ladovská" postava tehdejšího starosty Smidar Baltazara Bartla a ušlechtilý zjev pana učitele Doležala.

Na východní straně náměstí z jedním z domů Babákových, kde měl hodinářství pan Leopold Stránský, mimochodem narodil se tam slavný český fyziolog Dr. Edvard Babák/, bydlela rodina Kučerova. Jejich syn Toník, vyláhlý mládenec pěkných rysů a s rychlým spádem řeči, patřil k mým milým kamarádům. Jeho maminka vedla předprodej kina a ostatních kulturních podniků. V zadní části jejich dvora byla studna s výbornou vodou, jež se čerpala okovem na rumpálu. Chodil jsem tam přes ulici pro vodu do Zejdlovy kuchyně. Díky Toníkovi, který byl "výpomocným" zvoníkem, jsem se dostal také na věž kostela, odkud je krásný pohled na městečko a okolí. Někdy jsem s ním chodil k jeho strýčkovi Arno Dyckovi do jeho fotoateliéru, kde byla zvláštní exotická atmosféra. Na stěnách schodiště a haly visela spousta téměř naturalistických obrazů většinou s mytologickými náměty.

O několik domů od Kučerových směrem ke kostelu měl obchod pan Tauchman. S jejich nejmladším synem Mirkem jsme byli velcí přátelé. Byl mimořádně sportovně nadaný, a proto jsem se mu velmi obdivoval. Rozuměli jsme si i po mnoha jiných stránkách,

podnikli jsme spolu dva delší výlety, do Prahy a na Sázavu, hodně jsme si psali, dnes je mi vlastně záhadou, proč jsme se ztratili z očí.

Posledním domem na této straně náměstí přímo proti kostelu byla velká nárožní budova se Slezákovým hostincem. Na dvoře bylo Deylovo truhlářství. Ivan Deyl byl další z našich oblíbených kamarádů. Byl tělesně zdatný, obratný, rychlý, výborný sportovec, někdy snadno vzplanul, ale velký dobrák. V tomto domě bydlel i četnický strážmistr Vík se svou rodinou. Nejstarší z jejich synů Ota nechyběl mezi námi při hrách v sokolovně, výpravách na koupání, do kina nebo na fotbal.

Na druhé straně náměstí vedle radnice byla Vaníčkova drogerie. Jejich děti, Maruša, spolužačka Mařenky Prokúpkové, a o něco mladší Franta patřili mezi stabilní členy naší party.

Vaše paměť, pane doktore, je obdivuhodná. Vzpomínáte si docela přesně na své přátele i některé občany Smidar a zajímavá místa. Uvedl jste i několik obchodů a živností, myslíte, že jich bylo tenkrát v našem městečku dost?

Víc než dost. Mohu říci, že jsem jich poznal celou řadu, abych se tak vyjádřil, z vlastní zkušenosti. Rodiče některých mých kamarádů, které jsem chodil navštěvovat, měli obchod, Prokúpkovo pekařství, Lauchmanův koloniál a železářství, Vaníčkova drogerie, ale chodil jsem také nakupovat. Tehdy bývalo mezi obchodníky ve Smidarech zvykem, že byli navzájem i zákazníky, a byl jsem proto vysílán, podle určitého klíče, na různá místa, protože zase ti druzí odebrali ulití nebo dřevo od Zejdů.

Tak jsem poznal řeznictví Machkovo, Kopeckého a Filounkovo, smíšená kupectví pana Babáka, Řeháčka, Blažka, mlsali jsme, pokud to kapsa dovolila, skořelé zákusky a zmrzlinu v cukrárnách pana Zástěry a Matyse, někdy jsem si pochutnával i na želatinových ladech z malého cukrářství paní Tiché, střídavo jsme chodili do Samlerova hostince a do protějšího hotelu Radnice pro pivo k večeři. Radnice, to byla reprezentační budova města, kdysi zřejmě projektovaná velkoryse. Velký sál v prvním patře sloužil až do roku 1937, kdy vzniklo bio Sokol v nové sokolovně, i k promítání filmů. V přízemí byla velká restaurace, kde jsme občas cvičili karamboly na kulečnicku, býval zde i jeden či dva hostinské pokoje, v zadní části mívál ordinaci Dr. Prokúpek, který však zemřel velmi mlád, v přízemních budovách vzadu na nádvoří byla úřadovna, kde vládl pan tajemník. Do radniční zahrady, kde kdysi bývalo příjemné procházet se cestičkami pod korunami vysokých stromů či posedět u stolků nebo si zahrát kuželnic, jsme my chodili kvůli tenisu, který prý ve Smidarech měl tradici delší než v Novém Bydžově. Bohužel já tuto velkolopou zahradu pamatuji už spíše v době ústupu ze slávy. Samozřejmě, že jsem poznal i další proslulé smidarské hostince U Slezáků a U Mrákolů.

Výhodnou polohu hned vedle školy na západní straně náměstí mělo papírnictví a knihařství pana Škavy, který byl náramně šikovným knihvazačem. Teta Zejdova byla velká čtenářka a měla řadu knih svázaných do poloplátka panem Škavou.

Na této straně náměstí bylo další řeznictví, pana Josefa Šulce, Bačova prodejna bot a nárožní Pekárkova galanterie.

Proti radnici na protější straně náměstí bylo holičství a kadeřnictví pana Viléma Svobody, na tehdejší dobu velmi moderně zařízené.

Jak je zřejmě bylo obchodů a živností ve Smidarech hodně, i konkurenčních. Svědčilo to o podnikavosti, pracovitosti a odvaze

jejích majitelů, i o tom, jak dovedli jít s dobou. Ale to jsem uvedl jen jejich část, převážně na náměstí.

I v jiných ulicích byla řada mistrů a lidí, na které rád vzpomínám. Zmátlíkovy zahrádkářů v Kaproveru, kam jsem chodil pro letní nakupovat zeleninu a květiny. V sousedství Drbálkových byl obchod a oprava kol pana Volecha, který vždy rychle opravil vše i nám dětem, i když mívál práce ještě dost, protože v tomto kraji jezdil na kole kdekdo. Za Mráskovým hostincem na protilehlé straně ulice byla Látkova kovárna, kde zvonily rány kladiva na kovářinu, které zněly jako salvy na počest chlapčské práce. Později mi s opravou malorky neochotně pomáhal pan Mrásků pod Drbálkovými nebo pan Palouček, majitel strojíren u cesty na nádraží.

A propustil A vřel, kde jsem to ještě ve Smidarech mívával bronzů rád? Ani byste neřekl – bylo to smidarské nádraží a jeho okolí.

My jsme tam s Janou chodovali naproti členům rozvozkové Drbálkově rodiny, kteří se na weekend vraceli domů nebo přijížděli na návštěvu. Ostatně pro nás oba bylo smidarské nádraží místem přivítání na počátku prázdnin a rozloučení na jejich konci.

Silnice k nádraží byla dlážděná na vysokém náspu, s chodníčkem pro pěší na východní straně. Okolní luka se z jara občas zaplavovala, a tak všechny cesty tu byly ovyššené, zpevněné stromořadím. Nádraží bylo dost daleko, ale cesta ubíhala dost rychle uprostřed krásného okolí. Za mostem u kovářny se v lukách táhla řada tůní s malým průtokem, jejichž poloha bylo možno i z dálky určit podle vysokých topolů, jež rostly na jejich březích. Bylo to tehdy vedle Čičliny a Javoruky nejlepší místo k osvěžující a čistou vodou s drobnými oblézky nebo přikem na dně, kde dostatečná hloubka dovolovala i skoky do vody. Sem jsme zamířili vždycky, když bylo teplo, hned po obědi, někdy na kolech po silnici a často pěšky od sokolovny kolem staré školy a Podhradí přes splav pěšinou v lukách.

Za tratí směrem k Loučné Hoře se zdvihal kopec Bažantnice, který býval v zimě oblespaný sáňkujícími a lyžujícími dětmi i dospělými.

Nádražní budova byla jednopatrová, všude plno květů, v oknech, na nástupišti i v přednostově zahrádce, kde uprostřed střihem tvarovaných stromů byla lavička, na které jsme sedávali a čekali na příjezd vlaků.

Já nestačím zaznout, pane doktore, to, co všechno vřel o Smidarech, se rovná znalostem pamětníků – starousedlíků. Snad živá už jenom jedna z význačných budov, ke které jsme se ještě nedostali. Nebo si na smidarskou sokolovnu mnoho nevzpomínáte?

Jakpak by měl Smidarská sokolovna! Impozantní, účelová stavba, projektovaná architektem Františkem Zejdlm, synem mého strýce, která měla pěknou tělocvičnu, velký sál pro kinoprojekci, divadelní představení, koncerty, akademie, pleny i jiné společenské akce, vybavena balkonem, jevištěm, přístávkou a vším potřebným.

Prvním promítačem byl zde Toník Doubravský, včasně, který jeden čas pracoval i jako strojírník na Zejdlově pile. Tonda, nebo Toníček, jak mu říkali blízcí přátelé, byl sokol, tělem i duší, výtečný gymnasta i náčelní, obětavý dlouholetý cvičitel, který se stal po prof. Tomášovi náčelníkem místního Sokola. Postavil si blízko mířované sokolovny protě cvičební vřelku se zahradkou, kde žil se svou ženou Zvadlenou a štěhlou, hlitou dcerkou Zdeničkou.

Se sokolovnou mám spojenou jednu kulturní událost, na kterou vzpomínám až dodnes. V roce 1938 jsem byl mezi diváky, kteří zhlédli na jevišti v sokolovně skvělé divadelní představení, jež sehráli místní ochotníci. Byla to Čapkova *MÁTKA* s vynikajícím výkonem prof. Tomáše v roli otce.

Ted bych Vám položil poněkud negativnější otázku. Domníváte se, že smidarská krajina, protože nemá hory, je velmi ládná, nevýrazná?

Na tohle bych odpověděl trochu zešířoka. Když dovolíte, vypůjčíme si paralelu z jiné sféry estetická, z oblasti dívčí a ženské krásy.

No, prosím, to si dozajista rádi poslechneme.

Některá dívka je menší, jiná vysoká, jedna je drobnější postavy, druhá je urostlá, některá má hnědé oči nebo černé, jiná modré, i zelené, vlasy mívají vyčesané nebo zase dlouhé jako hřívu, jindy je nosí krátce přistřižené do stylu chlapeckých účesů, jedna je brunetka a druhá blond, některá je řečná, jiná je zamlklejší, jedna okouzluje úsměvem, jiná tajemnou uzavřeností, některá vibruje řasami, když je v pánské společnosti, druhá používá jiných zbraní ze svého appealového arzenálu, a tak bych mohl pokračovat, ale chci odpovědět na Vaši otázku, jestli smidarská krajina je nezajímavá a nudná. Víte to srovnání jsem uvedl proto, že s krajinou se to má stejně jako se ženou. Krajina stejně jako žena má ve své různorodosti své osobité kouzlo. Některé krajiny jsou pahorkovité, kopcovité, hornaté, někdy v nich jsou jezera nebo jsou blízko moře, ale jsou také krajiny rovinnaté s rozlehlými lukami – všechny mají však v sobě něco skryto, co očarovává toho, kdo je schopen vnímat přírodu v její rozmanitosti.

Smidarská luka – to byla a je největší přírodní kráska, kterou město má. Znáám je v jejich plné letní nádheře, v šlavinaté zeleni, poseté květy, bzučící hmyzem a při sklizni sena omamně vonící pokosenou trávou, s pestrými skvrnami žen a děvčat při senoseči, obracení a sušení – ten obraz je pro mě skutečnými Beethovenovy "Pastorální" i naší hymny. Znáám ta luka i v zimě, pod lůžkou oblohou smutně bílá, s obzorem splývající nebo zase jiskřící v zimním slunci, až oči bolí, znám ta luka, když hustá ranní mlha podzimu klesne a na krátkou dobu promění krajinu v nedohledné bílé moře, z něhož jen tu a tam čnějí vrcholky stromů na hrázcích cest. Vyměnil bych vznešenost kterýchkoliv hor za malebnost smidarských luk.

Když Vás tak poslouchám, pane doktore, vybavují se mi obrázky smidarských luk a znovu je vidím, očima mladého chlapce. Vždyť my jsme tenkrát denně několikrát poklusovali od splavu přes luka a hráz u továrny a úzkou cestičkou k topolům, my jsme na lukách hrávali fotbal, honili se za míčem jako diví a pouštěli draky, lovili myši, chodili trhat hálky na lenovou hráz, v zimě jsme na zatopených a zamrzlých lukách hráli hokej, a víte, že se na bruslích jezděvalo ze smidarských "DĚLNÍČÍŮ" do Chotělic, ba i do Vysokého Veselí, smidarská luka se rozprostírala všude, kam dohlédli, to byl svět našich her a později i místa milostných vzplanutí.

A přesto se Vás musím zeptat, jestli tohle všechno se nám teď nejeví krásněji kvůli vzpomínkám, jestli to nedělá náš vztah k tomu?

Ted' jste trefil hřebík přímo na hlavičku. Obdiv každého člověka je umocňován jeho citovým vztahem. Naprosto nemusíte obdivovat a milovat něco nebo někoho nápadně až divukrásného, ba ne, všechny věci, místa i lidé mají v sobě mnoho hezkého a dobrého, hodného obdivu a lásky, já si myslím, že to opravdu hodně závisí na těch, kdo jejich půvab vnímají a dovedou ho pochopit.

Podívejte se, uvedu ještě jeden "smidarský" příklad. U sokolovny se cestou schází k Podhradí, kde se tenkrát smidarská řeka roztékala v pěkný rybníček, plavili se tu koně a plavaly kachny a husy, které se občas s křikem a plácáním křídél zvedly z hladiny - povyk to byl náramný. Když slyším píseň z "D i v o t v o r n ě h o h r n ě e" s krásným textem Voskovce a Wericha "J a k p a k j e d n e s u n á s d o m a ?", vidím v duchu právě takhle místa a je mi dobře.

Už jsme prošli tolika hezkými místy ve Smidarech, vzpomínáte si, pane doktore, také na nějaké vyložené pusté, ošklivé nebo smutné místo?

Tak...ošklivé ne, ale smutné ano. Ke Smidarům mého dětství patří i hřbitov na návrší nad parkem. Jako děti jsme sem chodili s čerstvými květinami nebo zaléval. Nyní sem zajdu, kdykoliv jsem ve Smidarech, vzpomínat, vrátet se do dob dětství a v mysli vzdát dík a úctu všem těm, které jsem kdysi znával a jejichž příklad ovlivnil i můj život. Je to smutné místo, ale lze z něho přehlédnout kus prostoru i času, na který tak rád vzpomínám.

Který rok, strávený o prázdninách ve Smidarech, si přivoláváte nejčastěji?

Na tuhle otázku je opravdu obtížné odpovědět. Myslívám na všechny ty chvíle tady prožité, na to se nedá zapomenout. Ale chcete-li to mermomocí vědět, pak to byl pravděpodobně rok 1942. A víte, proč právě prázdniny z tohoto roku mám hluboko ukryté v mém srdci? Protože... ale raději si to poslechněte :

Počasi v létě 1942 bylo zvláště krásné a ve válce se již dal vytušit obrat k lepšímu. Parta smidarských kamarádů a kamarádek se opět rozrostla, častěji se k nám družil Franta Brož z nádraží a Vlastík Motejl, mladší syn smidarského lékaře, oba sice o několik let starší než my, ale rozuměli si s námi dobře, přibyla i dvě děvčata, Vlasta Francířková, nerozlučná kamarádka Maruny Vanířkové, a Jarča Hladíková, jezdící rovněž z Prahy na návštěvy svých příbuzných do Smidar. Jen Mařenka Prokúpková byla smutná, protože její mládenec a příští manžel Míla Weinberg ze Skřivan byl odveden na nucené práce do "Reichu".

Chodili jsme se koupat pod topoly a ke splávku na Javorce nad Medřičem, kde jsme se nechávali spláchnout vlnami vodopádku padajícími do tůňky obklopené stromy a keři. Večer jsme v téhle romantické roklí pálili táboráky, oheň tu byl i při šeru a tmě dobře skryt, síla přátelství se tu cítila zvlášť výrazně. Chodil

Jsem s Mirkem Tauchmanem na noční hlídky, které byly nařizeny, aby se zabránilo požárům v polích, nikdy nezapomenu na krásu srpnové oblohy v oněch nocích. Sedávali jsme v parku na lavičkách až do noci.

Byly to mé poslední plné, nefalšované, bezstarostné prázdniny, a i když jsem pak byl stále ještě mladý, skončilo tím srpnem v roce 1942 mé dětství.

A co nám zbývá ještě na závěr? Položíme si poslední otázku, na kterou odpovíme oba.

Neří Vám líto, že je všechno pryč a že se to nemůže vrátit?

Západy slunce nad Zejdlovou pilou, vůně čerstvého chleba z Prokúpkovy pekárny, koupání pod Drbálkovou zahradou, u topolů a u splávků, láboráky s kamarády, korzo chlapců a půvabných vyšňořených Smidaraček po rynku, obchody a plno lidí... Neří Vám toho, pane doktore, trochu líto?

Je - a ne trochu. Ale bohužel to jinak nejde, takový je život, nedá se zastavit, dělej co dělej, všechno plyne - "panta rhei" - pravil už před staletími antický mudrce, dvakrát nevstoupíš do stejné řeky, ale i kdybychom mohli, kdybychom to znovu zkusili, a bylo to proveditelné, a šli se zase vykoupat k topolům jako tenkrát nebo do Čidliny či Javorky, ty řeky jsou už jiné a my také, všechno se mění, čas už nevrátíš.

Často jsem na svých "vzpomínkových" cestách v letech pozdějších zajel na smidarské nádraží, které jsem mívál tolik rád, ale býval jsem už jen zklamán - to romantické vzrušení se už nikdy neobjevilo, a říkal jsem si, člověk se nemá snažit vrátit čas, musí odolat své touze, musí nechat minulost minulostí.

A teď bych se pokusil odpovědět i já - a rovnou bych Vám oponoval. Myslím si, pane doktore, že nemáte úplně pravdu, když tvrdíte, že člověk má odolat touze občas vrátit ve vzpomínkách uplynulý čas. Vždyť vzpomínky - "ty nejlepší chvílky věčnosti" - jak o nich mluví jeden velmi moudrý pán dneška, "zůstávají, aby pomáhaly srdci a duši přežít.../Je pravda/, jenom z nich se žít nedá. Ale bez nich život nestojí za to." Vzpomínka je přece hlavním motivem existence umění, ale i vědy, historie, vlastně i života vůbec. Člověk přece nemůže odvrhnout minulost, zapomenout na ni, i na minulosti musí stavět svou přítomnost a budoucnost. Snad abych byl konkrétnější. Vy jste lékař. Chcete-li úspěšně léčit pacienta, musíte rozpoznat chorobu, určit diagnózu /tj. přítomnost/, a pak stanovíte způsob léčení, terapii /přítomnost a budoucnost/. Avšak předtím mimo jiné musíte také provést anamnézu, tj. zjistíte údaje o zdravotním stavu pacienta, jeho rodičů a sourozenců od narození do vyšetření v dané chorobě, musíte se tedy vrátit do minulosti.

Proto jsme se snažili v našem rozhovoru, který vlastně protibřečí Vašemu názoru o marnosti a zbytečnosti touhy vrátit čas, alespoň v občasných záblescích, na malou chvíličku, přivolat zpátky /s dovolením si vypůjčímš obraz od českého básníka/ "m ě s t e ě k o, k d e s e z a s t a v í l ě a n."

A to je také něco, pane doktore. Velmi Vám děkujeme za tenhle rozhovor, v kterém ožily Smidary z konce třicátých a počátku čtyřicátých let... a také za to, že jste je nikdy nepřestal mít rád.

SMIDARŠTÍ KLUCI

Z DĚTSKÝCH HER

Přepadení na břehu Javorky

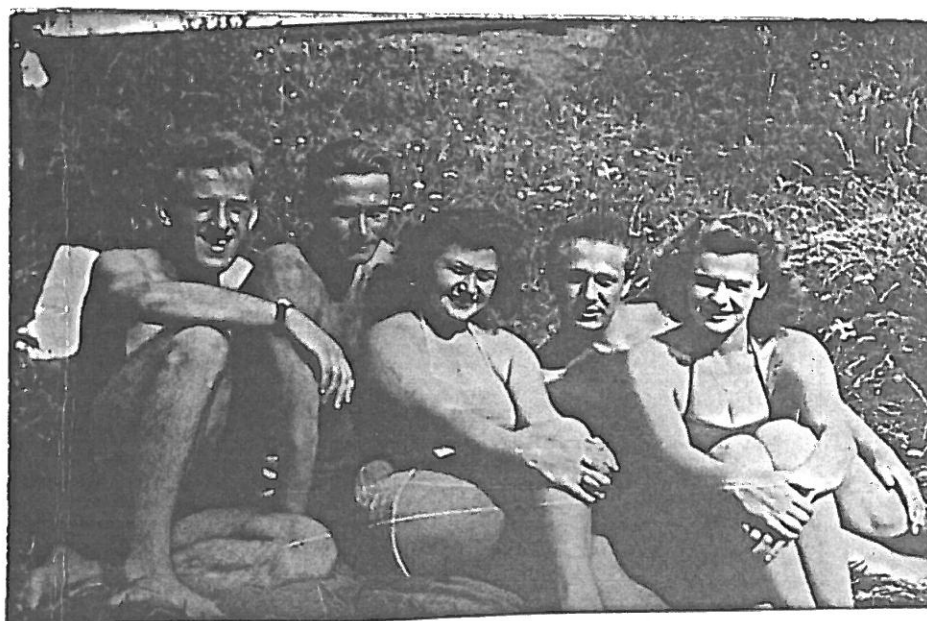
Piráta na zemi je Mirek Tauchman, s pistolí v ruce ho ohrožuje Franta Vaníček, nad nimi vysoký Indián, který se připravuje k rozhodnému zásahu to-mahawkem je Tonda Kučera

Dolní řada zleva: Bohouš Hloucal, Olda Klepl
Jarka Sova

prostřední řada: Ivan Deyl, Karel a Fanda Mrákota

zadní řada: Jarka Laifer, Mirek Tauchman, Franta
Ráliš, Zdeněk Jiránek

NEZDÁ SE VÁM, ŽE JSME POVYROSTLI ?

Zleva: Ráda Blažek, Mirek Tauchman, Maruša Vaníčková,
Franta Vaníček, Zdenka Doubravská

A TOHLE UŽ JSOU NAŠE DĚTI

Radka a Táňa Vaníčkové

NA ZAHRADĚ U DRBÁLKŮ

Zleva: Jindra Zejdl.

na houpačce: Mirek Tauchman,
Franta Vaníček

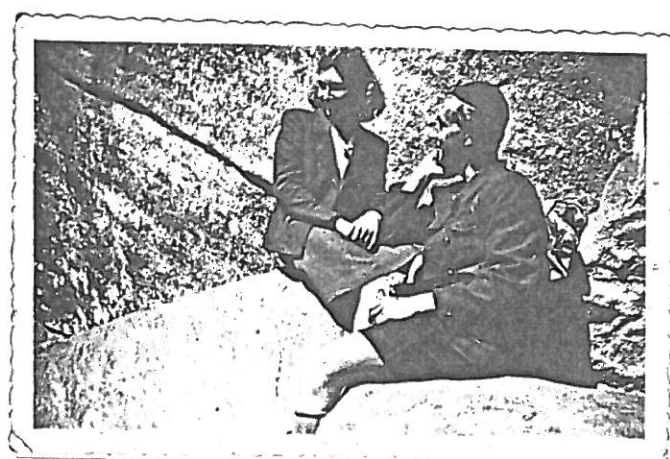
Zleva: Jana Drbálková,

Marie Prokúpková

DVĚ KOČKY

Jana Drbálková a Vaníčková Kikinka
/tentokrát na zahradě u Vaníčků/

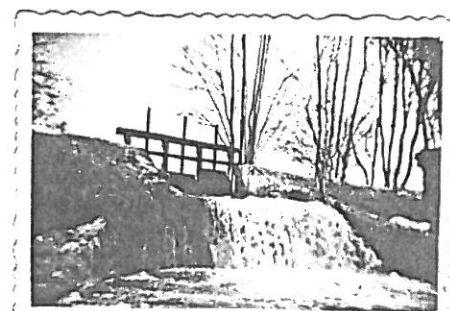

Máňa Prokúpková a Míla Weinberg

Z KORZA NA SMIDARSKÉM NÁMĚSTÍ

zleva: Vlasta Francíková, Jana Vávrová
Olina Filounková, Maruša Vaníčková

SPLÁVEK na Javorce za mlýnem Medřičem
- zázračný koutek přírody

Prameny: Uvedeny už v úvodu naší kapitoly; přesto bych znovu zdůraznil jako hlavní zdroj korespondence s MUDr. Miloslavem Brejchou, jeho memoáry i moje vzpomínky.
 Citát / Robert Fulghum /

Ilustrovala: Radka Vaníčková - Krahulcová

Koupání U TOPOLŮ

• Příjemné opalování

Takhle smát se už ani neumíme

zhora: Tonouš Kučera
Ola Vlk
Ráda Blažek
Ivan Deyl
Franta Vaníček

zleva: Vlasta Francíková
Jarda Sova, Máňa Tomášová

Na mostě "VĚSELÁČKY"
zleva: Luděk Kykal, Zdenka
Doubravská, Franta Vaníček,
Věra Zmátlíková

Historické okénko

10

Konec války

Blížící se konec války ohlásilo neklamné uvolnění vojenské kázně. Vojenské revolty, útěk od pochodových setnin na bojiště vypravovaných, útěk k nepříteli, samovoľné prodlužování dovolených a dezerce hromadně se objevovaly. V lidu se ustálilo mínění, že to musí do zimy prasknout, t.j., že Rakousko musí kapitulovat.

Po dlouhých přípravách a ohlašování zahájena 18.6. na italské frontě ofenzíva. Vojsko rakouské překročilo Piavu, tato přirozenými dešti i umělým zřízením hrází se silně rozvodnila, přešlé vojsko bylo pobito nebo zajato. Sama vláda přiznala ztrátu 150.000 mužů, zasvěcenci tvrdí, že ztraceno bylo 300.000 mužů.

V nesnází veliké nevěděli pyšní dřívě vítězi kudykam. Nadějí jejich se stal prezident Wilson, že on jen vymůže obstojný mír. Němci na Západě šli z porážky do porážky. Turecká armáda v Palestině zničena. Bulharsko bezpodmínečně kapitulovalo. Nastal útěk rakouských a německých vojsk ze Srbska a Albánie.

Na prosbu Němců a Rakušanů odpověděl Wilson poukazem na 14 bodů své propozice mírové.

Císař Karel 16.10.1918 vydal manifest "Mým věrným národům", v němž ohlašoval přetvoření Rakouska v soubor či federaci národních států. Pozdě. Nedostačovalo. Wilson žádal bezpodmínečnou kapitulaci, kterou poslední rakouský ministr zahraničí Andrássy přijal.

Rakousko se bořilo, konec války nadešel.

Rekvizice, bída, drahota

Hned po vypuknutí války bylo zřejmo, že vznikne nouze o potraviny, obilí stoupalo v ceně. V říjnu 1914 stoupla cena pšenice z 26 K na 40 K, žito z 20 K na 34 K, ječmene z 20 K na 26 K, oves z 16 K na 20 K.

V lednu 1915 podáno nařízení o zabavení veškerého ovesa pro potřebu armády, mimo oves potřebný k setí a ke krmení koní. 19.února 1915 vydala vláda zákaz skladování ječmene v pivovarech. Cena piva zvýšena na 18 haléřů za 1/2 l.

27.2.1915 vyhlásila vláda t.zv. závěru obilí, t.j. zrušila

volné nakládání se zásobami obilí a mouky se strany majitelů.

Ve dnech 1. až 5. března konán soupis zásob a veškerého obilí, které bude-li převyšovat stanovenou kvotu na 1 osobu/ 7kg mouky nebo 9,2 kg obilí měsíčně, bude majiteli odebráno.

Na počátku května vykonán v obci Smidarech soupis osevu. Ku konci května konán nový soupis obilí a mouky, revise konána v červnu 1915. V polovině srpna vydala vláda nařízení o zavedení chlebových lístků ve všech obcích Čech, dosud byly jen ve městech. 14. a 15. května revise brambor. Prohledány domy a pátráno po ukrytých zásobách.

V březnu 1917 byly přísné реквизиce s vojenskou asistencí. Výsledek ve Smidarech byl nepatrný. Zásob nebylo. Nedostatek a drahota, z toho plynoucí bída a hlad provázeli každou déle trvající válku, tím více válku světovou. Základní příčina nedostatku a drahoty byl značný pokles výnosu poľního hospodářství. Vybitím koní a hovězího dobytka rolnictví ochromeno, nemůže se mu věnovati taková péče, z polí se bere - náhrada vyčerpaných látek žádná. Dusíkaté sloučeniny, nezbytná pomůcka vysokých výnosů poľních - proměněny v třaskaviny a vyházeny z jícenů děl a pušek. Suroviny k výrobě fosforečných a draselných hnojiv se za války nedovážely, a pokud jsou v tuzemsku, nebylo jich užito, nebylo času, všechno vyrábělo kanony, pušky a munici. Další příčinou drahoty byl zločin, k němuž za války sáhly vlády válečných států: k úhradě válečných nákladů vydávaly spousty peněz papírových. Tím nákupních prostředků bylo stále více, zboží méně - výsledek drahota.

Převýdej papírových peněz způsobil zmatky a poruchy ve společenském životě, a poněvadž příjmy některých vrstev nestoupaly úměrně s drahotou, spočinul na těchto útlak, vědomí křivdy - bezradnost života, nechuf k práci z toho plynoucí, čímž drahota opět se zvyšovala. Lichva, nezasloužené zisky, vydírání i ziskuchtivost jedinců, to všechno pohání drahota.

V roce 1919 drahota opět stoupala, důvěra zahraniční po zhroutilí se prohraného Rakouska v nás spíše poklesla, a to otlil kurs naší koruny. Za dolar am. platili jsme 50 K, za frank švýcarský 8 K.

Jedinou cestou je klidná mírová práce, kterou se vrátí doba hojnosti, jaká byla před válkou.

Pokračování příště.

Zveřejňu je: Jar. Brixová, kronikářka

Člověk jako součást přírody

(Úvaha žáka 8. třídy)

Příroda - pod tímto slovem se většinou lidé na této planetě vybaví lesy, louky, pole, hory, potoky, moře. Příroda je závislý řetězec života, do kterého už dnes téměř nikdo nepočítá člověka. Stali jsme se chytřejšími a inteligentnějšími oproti našemu okolí. Člověk, jako jedinec nejvyšše postavený, by měl přírodu bránit. Člověk je také část přírody, když bráníme sebe, bráníme i svět, na kterém žijeme.

Dnes se již snažíme přírodě pomáhat. Vytváříme národní parky, budujeme rezervace, ale téměř nikdo si neuvědomuje, že ji vlastně chráníme před námi samými. Většinu katastrof jsme zavinili sami. Ropné katastrofy jsou naše vina, oteplování planety, tání ledovců je naše vina, i obrovské požáry zavinil člověk. Někdy ničíme přírodu i úmyslně. Zamožujeme prostředí automobilů, jejich zplodinami, ale nepříznivý dopad má i letecká doprava, výroba plastů, ropné požáry atd., atd.

Máme se vrátit k jízdě na koni a svícení loučí? Ne! Máme spoustu jiných možností. Dokážeme nahradit freony, můžeme klást větší nároky na spolehlivost tankérů a spalovat jen nejnужnější množství fosilních paliv. Velkým problémem je elektrická energie. Atomová elektrárna je mnohem čistší než tepelná, ale většina lidí se obává radiace. Já nejsem proti atomové energii, pokud budou pravidelné kontroly, i nejmenší únik radiace bude ihned ohlášen, budou povoláni odborníci a nemusí tedy dojít k žádné havárii.

Ekologické katastrofy nejsou jediným problémem. Vliv na životní prostředí má i prudký vzrůst

populace. Například v Indii bylo koncem roku 1984 sedmset milionů obyvatel. Poslední zprávy hovoří už o 850 milionech obyvatel. To je nárůst o 150 milionů v jedné zemi za necelých 10 let. V islámských zemích je zakázána antikoncepce a interrupce, islámské náboženství to zavrhuje. Lidé těchto zemí jsou zaslepeni náboženstvím a nevidí svět kolem sebe. Snažme se jim otevřít oči. Při stálém vzrůstu populace se musí pálit lesy a dělat z nich pole. Vždyt tímto způsobem ubývá na Zemi kyslík. Když ničíme lesy a louky, ubývá býložravců. Na tomto základě i masožravců a jednoho dne tu nebude ani člověk.

A teprve až napravíme to, co jsme způsobili, pak teprve budeme lidmi a můžeme se považovat za pány Země.

Až vše dáme na své místo, vrátíme přírodě to, co jsme jí vzali, pak teprve budeme patřit do přírody, do tohoto závislého řetězce, ve kterém se jeden neobejde bez druhého. Měli bychom Zemi bránit! Ne. Musíme ji bránit! Máme jenom jednu! Příroda nám dala možnost ovládat a zkrášlovat Zemi! Ale tím nám dala moc Zemi i zničit! Zalczi jenom na nás.

Oldřich Vorlíček

Péče o staré občany

V předposledním čísle ÚVŮN jsme se zmínili o zavedení pečovatelské služby ve Smidarech.

Skutečností je, že tato služba se rozvíjí úspěšně, což oceňují především starší občané, kteří jsou odkázáni sami na sebe. Obecni úřad dal k této činnosti osobní auto a hraří náklady spojené s výkonem služby.

V současné době se dováží 18 obědů občanům Smidar a sloučených obcí. Obědy se dováží ze školní kuchyně ZŠ Smidary. Mimo dováž obědů provádí pečovatelská různé nákupy - potravin, obstarávání léků a provádí nejnужnějši úklid v domácnostech. Snahou úř. je tyto služby z kvalitnit a dle možnosti rozšířit, aby spokojenost potřebných občanů byla, co nevyšší. Předpokladem splnění těchto úkolů je nutnost vybudování vhodného prostředí, to je objektu, kde by starší lidé o klidu mohli trávit svůj volný čas.

Jan Šelata
starosta

KDO PODĚDÍ NÁŠ MAJETEK?

DĚTI NELZE OPOMINOUT

Pokud po nás zůstane nějaký majetek, bude se v řízení postupovat dle litery občanského zákona. Pokud neexistuje závěť, dědí se tzv. ze zákona. To znamená, že okruh dědiců a výši jejich dědických podílů určuje přesně zákon. V případě, že žádný dědic není, dědí stát. Případné dědice zákon dělí do čtyř skupin.

V první skupině dědí zůstavitelovy děti a manžel, každý z nich stejným dílem. U dětí je samozřejmě lhostejné, z jakého manželství se narodily, event. zda se narodily mimo manželství. Pokud některé dítě nedědí (zemře dříve nebo z jiných důvodů), jeho dědický podíl nabývají stejným dílem jeho děti, a když nedědí ani tyto — nebo některé z nich — dědí stejným dílem jejich potomci.

V případě, když nedědí zůstavitelovi potomci, nastupuje druhá skupina

V našich zemích zatím nepatří k běžnému životnímu postoji včas a odpovědně přemýšlet o majetku, který po sobě zanecháme. Spíš platí zásada — až tu nebudu, dělejte si co chcete nebo co umíte. Věřte, že to není zásada správná, leckdy přináší mnohé a dlouhotrvající strasti a rozbourá rodinné vztahy. Pokud jste pozornými čtenáři detektivek, jistě jste si všimli, jak často pořizují jejich hrdinové závěti. První sotva nabudou dospělosti, pak když se ožení nebo nastane jiná, pro tyto záležitosti významná událost. Nebo jsou naopak závěti po svých předcích různě vázání a omezování. Co můžeme za současné právní úpravy udělat my?

dědiců, a to manžel, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří s ním žili nejméně po dobu jednoho roku před smrtí ve společné domácnosti a z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli na zůstaviteli odkázáni výživou. Tito dědici dědí rovným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu dědictví. V této skupině může zdědit celý majetek manžel nebo rodič zůstavitele, není-li jiný dědic. Rodič musí být pokrevný, ne tedy manžel matky nebo manželka otce.

Osoba žijící ve společné

domácnosti sama dědit nemůže, a pokud nejsou manžel ani rodiče, přesouvá se do třetí skupiny dědiců. Zde k ní přistupují ještě sourozenci zůstavitele. V případě, že nedědí některý ze sourozenců, nabývají stejným dílem jeho podíl jeho děti. Velikost dědického podílu sourozenců není závislá na skutečnosti, zda jde o sourozence plnorodé nebo polorodé (ti mají se zůstavitelem společného jen jednoho rodiče). Pokud třeba některý ze sourozenců splňuje zároveň podmínku ročního vedení společné domácnosti, ná-

roky se nespojují, dědí jen z jednoho titulu a podíly těchto dědiců jsou stejné.

Pokud není žádného dědice této skupiny, ve čtvrté dědí stejným dílem zůstavitelovi prarodiče a nedědí-li žádný z nich, dědí stejným dílem jejich děti — tedy strýcové a tety zůstavitele. Uvolněný podíl některého z prarodičů (jsou čtyři), který nenabudou jejich děti, přirůstá k podílu druhého z prarodičů ze strany zůstavitelova otce či matky.

Tímto výčtem je dán okruh dědiců ze zákona a jiné osoby takto dědictví získat nemohou. Po vyčerpání výše uvedených možností připadá dědictví jako odúmrtí státu.

NÁLEŽITOSTI ZÁVĚTI

Dědici ze zákona nastupují však jen tehdy, nedědí-li dědic ze závěti, který má přednost. Jinak platí, že dědit lze i ze zákona i ze závěti. Taková situace nastane tehdy, nabude-li

dědic ze závěti jen část dědictví. K tomu, aby byla závěť platná, stanoví zákon přesné podmínky. Pořádku ji lze různým způsobem. Je možné ji napsat buď vlastní rukou, nebo zvolit jinou písemnou formu za účasti svědků nebo ve formě notářského zápisu.

V každé závěti musí být uveden den, měsíc a rok, kdy byla podepsána, jinak je neplatná. Neplatná je také společná závěť více zůstavitelů. Závěť, která není napsaná vlastní rukou, musí však zůstavitel vlastní rukou podepsat a před dvěma současně přítomnými svědky výslovně projevít, že listina obsahuje jeho vůli a svědci se musí na závěť podepsat, přičemž není nutné jim obsah závěti jako takový sdělovat. Když zůstavitel nemůže číst nebo psát (např. je nevidomý), projeví poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být přečtena a přítomnými svědky podepsána. Před nimi musí potvrdit, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

Závěť lze také pořádku formou notářského zápisu. Od 1. 1. 1992 mohou projevít poslední vůli i nezletilí starší patnácti let. Ti však pouze formou notářského zápisu. Jak vidno, zákon kladl na poslední projev vůle značně přísné požadavky. Je tomu tak proto, že závěť se uplatní až po zůstavitelově smrti a nebude tedy možné zjistit přímo od něj, zda vůbec zamýšlel závěť zříditi a co v ní sledoval. Proto je vždy nutná písemná forma a datování.

K tomu, abychom mohli závěť zříditi, je nutné (stejně jako u ostatních právních úkonů), abychom měli plnou způsobilost k právním úkonům, a to v době, kdy je závěť pořizována. Výjimečně ji můžeme pořádku již v patnácti letech, tedy ještě před dosažením zletilosti. Nevadí proto, když ke ztrátě způsobilosti k právním úkonům, např.

pro duševní chorobu, dojde až potom, kdy je závěť napsaná.

Závěť je jednostranný úkon, můžeme ji proto kdykoli změnit nebo odvolat. Tímto způsobem můžeme odkázat svůj majetek libovolné osobě, a to buď celý, jeho část, případně jen některou věc.

Když závěť určí více dědiců, měly by být určeny i jejich podíly. Pokud tomu tak není, platí, že jejich podíly jsou stejné.

Závěť také nesmí mít žádné podmínky. Když se tak stane, nemají právní následky. Toto ustanovení se nemusí leckomu líbit. Je totiž přirozené, že když rozhodují o něčem do budoucna, neznám řadu věcí, a chtěl bych se proto pojistit. Např. nebude-li mé dítě žít řádně, dostane méně nebo až za určitou dobu. Nebo že se dostane větší finanční obnos až po dosažení určitého věku anebo postupně v několika letech. Nicméně zatím tyto podmínky nemají právní dopad.

Závěť nám tedy umožňuje odkázat, co chceme a komu chceme, ale zase ne tak úplně, neboť nelze opominout nezletilé potomky. Ti musí dostat nejméně tolik, kolik by činil jejich podíl ze zákona, dospělí pak alespoň tolik, kolik by činila jedna polovina jejich zákonného podílu. Pokud tomu závěť odporuje, je v té části neplatná, nedošlo-li k vydědění uvedených potomků.

KDO UBLÍŽIL, DĚDIT NEBUDE

Svého potomka můžeme vydědit, jestliže v rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech, dále tehdy, pokud neprojevuje o zůstaviteli trvale opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl. Existuje i možnost vydědění, pokud byl potomek odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svo-

body v trvání nejméně jednoho roku, případně, když trvale vede nezříčený život. Když to navíc zůstavitel v listině o vydědění výslovně stanoví, vztahují se důsledky vydědění i na potomky původně vyděděného potomka.

Vydědění musí být provedeno listinou a na její platnost se vztahují stejné podmínky jako na platnost závěti, včetně skutečnosti, že pozdější listina ruší dřívější, pokud vedle ní nemůže obstát.

Zrušit oba druhy listin lze prostě jejich zničením. Pokud je chceme odvolat, toto odvolání musí mít stejnou formu.

To, že nedědí ten, kdo se dopustil úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manželu, dětem a rodičům anebo zavřeného jednání proti projevu poslední vůle zůstavitele, všichni známe z knih. Takovýto potomek může však dědit v případě, že mu zůstavitel toto jednání odpustil.

DO DĚDICTVÍ PATŘÍ I DLUHY

Zatím jsme se věnovali otázce, kdo dědit může či dokonce musí vždy, méně tomu, co se vlastně dědí. Zásadně se dědí majetek, který existoval v době smrti zůstavitele a dědí se okamžikem smrti. Tehdy hned, jak zemře původní vlastník, stáváme se vlastníky my nebo někdo jiný. Rozhodnutí soudu o tom, že jsme dědici, popř. co jsme zdědili, tuto skutečnost pouze osvědčuje. Pokud tedy např. závěť zahrnuje i majetek, který v době smrti zůstavitele již neexistoval (např. byl mezitím prodán), samozřejmě ho nezdědíme.

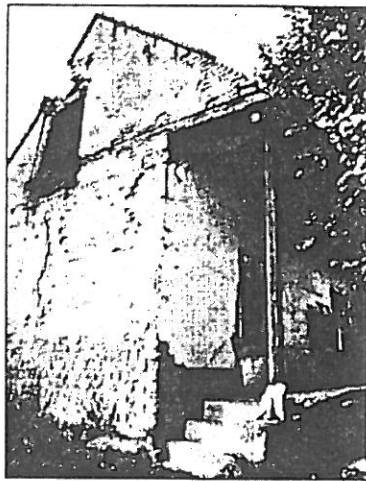
Zdědit však můžeme také dluhy. Zákon nás v tomto chrání do té míry, že za ně odpovídáme pouze do výše nabytého dědictví. Stejně odpovídá dědic i za náklady pohřbu. V případě více dědiců se títo o vše dělí podle poměru toho, co z dědictví

nabyli, vzhledem k celému dědictví.

DĚDIT NENÍ POVINNÉ

Pokud však nechceme, dědit nemusíme. Proto se také při řízení o dědictví zjišťuje, zda dědic dědictví přijímá nebo odmítá.

Odmítnutí musí být písemné a adresované příslušnému dědickému oddělení soudu, kde se věc projednává, nebo tamtéž ústně. Lhůta k tomu je jeden měsíc ode dne vyzvání k vyjádření se k této otázce. Dědic, který svým jednáním dal najevo, že odmítnout nechce, nemů-

že dědictví odmítnout následně.

K odmítnutí nelze připojit podmínky nebo výhrady a nelze odmítnout jen část dědictví — pak se o odmítnutí nejedná. Prohlášení o odmítnutí nebo neodmítnutí dědictví nelze odvolat.

Na místo dědice, který dědictví odmítne, nastupují jeho potomci. Může se také stát, že dědic není znám nebo není znám jeho pobyt, nicméně častější jsou případy, že jeden vykutálený dědic „opomene“ uvést dalšího možného dědice, o němž ví. Když se zapomenutý dědic objeví, má právo na vydání majetku proti dědici neoprávněnému. To se však po třech letech promlčuje.

JUDr. IVA HUBÁČKOVÁ

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Narození

- 20.2.94 Vít Šanda
Smidary 212
- 10.4.94 Jaromír Rosůlek
Smidary 254
- 19.4.94 Štěpánka Vrabecová
Loučná Hora 20
- 25.4.94 Michal Král
Červenčves 53
- 3.5.94 Ondřej Lemberk
Chotělice 66
- 6.5.94 Michaela Ornstová
Červenčves 20

Sňatky

- 30.4.94 Josef Vršala
Skřivany 94
- Petra Kazdová
Červenčves 30
- 30.4.94 Karel Paseka
Rauč 17
- Jana Ondráčková
Janovice 21

Úmrtí

- 8.3.94 Josef Mejdr
Chotělice 63
- 13.3.94 Růžena Volechová
Smidary 203
- 24.3.94 Štefan Absolon
Smidary 208
- 13.3.94 Věra Ryglová
Smidary 11
- 19.3.94 Anna Svobodová
Smidary 18
- 7.4.94 Anna Bernartlová
Loučná Hora 34

Dne 24.2.1994 oslavili diamantovou svatbu – tedy 60 let společného života – manželé Anna a Ladislav Hornovi ze Smidar čp.235. Vše nejlepší a pevné zdraví do dalších let jim popřály zástupkyně starosty OÚ J.Šedivá a matrikářka M. Zavadilová. Zároveň s gratulací předaly manželům dárkový balíček a květiny.

M. Zavadilová
matrikářka

PRO CHVÍLE ODDECHU

Pomůcka: Akespe, As- kino, morfém, Rila, Alar	Záplava	2. ČÁST TAJENKY	Vojenská jednotka	Španělsky „zlato“	Popěvek	Napodo- benina		1. ČÁST TAJENKY	100 m²	Hrdina	Sídlo v Súdánu		Tenisový povrch	3. ČÁST TAJENKY	Ruská vesnice
Heslo							Švýcarská řeka					Německá předložka Planetka			
Oschnout (chleba)							Nárok (kniž.) Schránka plůž								
Ukazovací zájmeno					Čapkovo drama Gallium				Sdružení podniků Kuchyňská nádob						
SPZ Opavy				Cval (zast.) Naše ryba						Ovčí vlna Potřeba vinaře					
SPZ Pardubic			Základní jmění Litinový plát							Německý „lyže“ Hrdinská báseň					Španělská řeka
Jméno fenky					Ochabllost Útok							Zesílený zápor Značka bicyklů			
	Váha obalu Anglický přístav					Kazašské město Obyvatel Ilavy							Kód let. společnosti Barmy Biografy		
Konati							Elektron- volt — zkr. Staro- albán. paša			Mužské jmění Proč (slov.)					
Osobní zájmeno			Pastýřovo obydli Zásobníky obilí						Město na Uralu Domáci žen. jmění						
Obec				Vysoká čepice s kožešinou Sušenka							Spojka Stěpiči slabika				Ruský šachista
Epický báseň					Slovenský „vinek“ Město v SRN							Zámezi ve sportu Slovenské město			
Svinovací závěs							Bývalá název radonu						Předložka Citoslovce doprováze- jící výstřel		
	Zn. top- ného kotle SPZ Plzně- města						Slovenský souhlas Skladba pro 8 nástrojů				Slovenská řeka Výtvar sochaře				
Dětský pozdraz			Zkratka pro slečnu Rus. měna (slov.)			Mužské jmění Francouz. číslovka				Plátěné obydli Mišenec					Hnací agregát
Kód maledivské rupie				Hlas kukačky Bulharské pohoří					Nedělitelná část slova Předložka						
	It. město Orloviti ptáci (nēm.)				Nanotesla (zkr.) Český herec			Český malíř Podnos					SPZ Mostu Mámení		
Ibišek (lid.)						Cizí ženské jmění Předložka						Šachový výraz MPZ Maroka			
Ne- vzdušnost plic											Poživa- tina				
Rozhla- sové vysílání							Smysl pro něco				Bůžek lásky				

Vzhledem k tomu, že určitý druh zeleniny je mitrofilní, to znamená, že na sebe váže dusičnany s dusitany, není vhodné kombinovat pokrmy, které tyto látky obsahují. Tyto škodlivé látky jsou obsaženy i v nakládacích solích... (V tajence je naše rada hospodyňkám)

TOPENÁŘI PROVÁDĚJÍ

OSTŘEDNÍ VYTÁPENÍ

rodinné domky ■ montáže elektrokotlů ■ průmyslové stavby ■ teplovody ■ podlahové vytápění (Rehau) ■ kotelny na plynná a pevná paliva (Vaillant, Leblanc, kotle LOOS) ■ opravy a výměny topných zařízení včetně kotlů ■ montáže a servisní opravy litinových článkových kotlů ZD Bolumin ■ montáž ohřevů vody (Stiebel, Eltron) ■ další topenišťské práce

PLYNOVÉ INSTALACE

rozvody plynu v rodinných domcích průmyslových stavbách ■ rozvody nízkotlaké a středotlaké ■ dodávky plynových spotřebičů podle požadavků zákazníka včetně provedení výchozí revize

ZDRAVOTNÍ INSTALACE

kompletní dodávky zdravotnických ■ rozvody vody a kanalizace z plastů (Rehau, PVC, CPVC, Geberit) a klasických materiálů (porcelán, litina, kamenná) ■ tepelné izolace (IMALET) ■ provedení výchozí revize

VEŠKERÉ PRÁCE PROVÁDÍME VČETNĚ DODÁVKY MATERIÁLU „NA KLÍČ“
POSKYTUJEME MINIMÁLNÍ ZÁRUKU 18 MĚSÍCŮ
ZAJISTÍME VYPRACOVÁNÍ PROJEKTOVÉ DOKUMENTACE

informace podají: Jiří REZNÍČEK, Ludislav KLOUČEK
NBS, Turkova 1346, 504 01 Nový Bydžov

TEL. - záznam: 0448-23150 ■ FAX: 0448-23771

■ ZAKÁZKOVÁ KANCELÁŘ TELEFON: 0448-22730

ČIŠTĚNÍ KOPANÝCH STUDNÍ A VODOJEMŮ

ČIŠTĚNÍ KOPANÝCH STUDNÍ A VODOJEMŮ

PRO SOUKROMNÍKY I ORGANIZACE

vodu vyčerpá
kal odstraní
dezinfekci provede
případně studnu opraví

Vladimír SOUKUP
Kruh 179

512 31 Roztoky u Jilemnice

Práce provádí do max. hloubky 35 metrů
Jedinou podmínkou je el. přípojka 380 V.

OCENĚNÍ

BESEDA

8 OBČANŮ

CÍLE ČSSD

ČLENOVÉ PŘEDSEDNICTVA A ÚVV

SMIDARY

28.6.1994 19.30 Hod.

SOKOLOVNA

za účelem:

- ♦ zjištění ceny pro výpočet odpisů pro podnikatele
- ♦ pozůstalostního řízení
- ♦ prodeje
- ♦ koupě
- ♦ záruky na úvěr
- ♦ restituenčních náhrad

POKUD MÁTE: výpis z katastru nemovitostí z katastrálního úřadu
snímek pozemkové mapy z katastrálního úřadu

Pište na adresu: PETR PAVLÍČEK, Tovární 65, 50352 Skřivany

Volejte: 0448-23341

DODACÍ LHOTA: 15 dnů od zaměření
Cestovné neúčtuje!!!